

Förbud mot export av vissa varor till Ryssland

Under 2014 införde EU med anledning av utvecklingen i Ukraina omfattande sanktioner med olika inriktning avseende Ryssland och Ukraina. Sanktionerna utökades kraftigt i samband med den ryska militära invasionen av Ukraina den 24 februari 2022. EU har därefter kontinuerligt utvidgat och skärpt sanktionerna. Det fjortonde sanktionspaketet genomfördes 26 juni 2024.

Sanktionerna omfattar bland annat:

- förbud mot export av produkter med **dubbla användningsområden (PDA)** samt därtill besläktade produkter som kan bidra till den ryska försvars- och säkerhetssektorn
- förbud mot export av varor som kan bidra till att stärka **Rysslands industriella kapacitet**
- frysning av tillgångar
- förbud mot tillhandahållande av vissa affärstjänster
- förbud mot export av skjutvapen och ammunition

EU upprätthåller även omfattande finansiella sanktioner mot Ryssland.

Länkar för att läsa mer om sanktionerna:

Europeiska Rådet: [EU:s sanktioner mot Ryssland - Consilium \(europa.eu\)](#)

ISP – Inspektionen för strategiska produkter: [Sanktioner avseende Ryssland och Ukraina - ISP](#)

Kommerskollegium: [Sanktioner mot Ryssland | Kommerskollegium](#)

Regeringen: [Sanktioner mot Ryssland - Regeringen.se](#)

Tullverket: [Ukrainakriget och tullhanteringen - Tullverket](#)

EU-förordning 833/2014

EU-förordning nr [833/2014 \(senast uppdaterad 25 juni 2024\)](#) är det regelverk som listar de olika sanktionerna och reglerna om förbudet mot bl.a. export av varor till Ryssland.

Här nedan är ett utdrag ur förordningen, med artiklar som kan beröra ML:s medlemsföretag, samt kommentarer till de olika artiklarna.

Artikel 2.1

*Det ska vara förbjudet att direkt eller indirekt sälja, leverera, överföra eller exportera varor och teknik med **dubbla användningsområden**, oavsett om varorna och tekniken har sitt ursprung i unionen eller inte, till alla fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ i Ryssland eller för användning i Ryssland.*

Kommentar till Artikel 2.1

Varor med dubbla användningsområden (PDA) är produkter, inklusive programvara, teknik och tjänster, som har en civil användning men kan användas för militära ändamål.

I [EU-förordning 821/2021 \(senast uppdaterad 16 december 2023\)](#) Bilaga I finns en lista över vilka produkter som anses ha dubbla användningsområden och som är förbjudna att exportera till Ryssland.

Exempel på produkter som klassas som PDA är:

- **Kemikalier** som kan användas för att tillverka kemiska vapen
- **Mjukvara** som kan användas för kryptering och i militära kommunikationssystem
- **Teknik och utrustning** som kan användas för att bearbeta material och t.ex. tillverka kärnvapen
- **Konsulttjänster**, rådgivning och ritningar som kan användas för att utveckla militära projekt
- **Verktygsmaskiner** som kan användas för att tillverka militära komponenter
- **Ventiler och pumpar**, speciellt sådana som är tillverkade i speciallegeringar som kan användas i militära sammanhang
- **Rör och rördelar** som kan användas i olika typer av anläggningar i militära sammanhang.
- **Satellitteknologi**, t.ex. GPS-system som kan användas för navigation i civila fordon men även för militära ändamål.
- **Raketmotorer** för t.ex. ballistiska robotar.

Artikel 3.1

*Det ska vara förbjudet att direkt eller indirekt sälja, leverera, överföra eller exportera **varor eller teknik enligt förteckningen i bilaga II**, oavsett om de har sitt ursprung i unionen eller inte, till fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ i Ryssland, inbegripet dess exklusiva ekonomiska zon och kontinentalsockel, eller för användning i Ryssland, inbegripet dess exklusiva ekonomiska zon och kontinentalsockel.*

Kommentar till Artikel 3.1

Varor och teknik som listas i Bilaga II är t.ex. olika typer av **rör** som kan användas till olje- eller gasledning samt **verktyg och maskiner för berg- eller jordborrning**.

Artikel 3k.1

Det ska vara förbjudet att direkt eller indirekt sälja, leverera, överföra eller exportera **varor som särskilt kan bidra till att stärka Rysslands industriella kapacitet**, oavsett om de har ursprung i unionen eller inte, och som förtecknas i bilaga XXIII, till fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ i Ryssland eller för användning i Ryssland.

Kommentar till Artikel 3k.1

Varor som särskilt kan bidra till att stärka Rysslands industriella kapacitet finns listade i Bilaga XXIII. Listan omfattar en mängd olika typer av varor och teknik och är i KN-nummerordning. KN-nummer är en åttasiffrig varukod som används inom EU för att klassificera varor i tulltaxan och för utrikeshandelsstatistik.

På SCB kan man söka efter KN-nummer om man är osäker på vad ens produkter har för nummer: [KN varukoder \(scb.se\)](https://www.scb.se/Varuslag)

Den senast uppdaterade svenska versionen av Bilaga XXIII hittar ni här (uppdaterad 25/6 2024): [Förordning - EU - 2024/1745 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1745/oj), bilagan börjar på sid.515 i det svenska pdf dokumentet.

Nedan hittar ni ett urval av de produkter som listas i Bilagan XXIII som kan beröra ML-medlemsföretag som alltså är förbjudna att exportera till Ryssland:

KN - nummer	Varuslag
4011 80	Nya däck, andra än massivdäck, av gummi, av sådana slag som används på fordon och maskiner för byggändamål, gruvsdrift eller industriell hantering
4012	Regummerade eller begagnade däck, andra än massivdäck, av gummi; massivdäck, slitbanor samt fälgband, av gummi
7007 11	Härdat säkerhetsglas, av sådan storlek och form som gör glaset lämpligt för montering i motorfordon, luftfartyg, rymdfarkoster, fartyg eller andra fordon
7007 29	Laminerat säkerhetsglas (utom av sådan storlek och form som gör glaset lämpligt för montering i motorfordon, luftfartyg, rymdfarkoster, fartyg eller andra fordon samt flerväggiga isolerrutor)
8208 20	Knivar och skärstål för maskiner eller mekaniska apparater - för träbearbetning
8208 90	Knivar och skärstål för maskiner eller mekaniska apparater – andra slag
8407	Förbränningskolvmotorer med gnisttändning och med fram- och återgående eller roterande kolvar
8408	Förbränningskolvmotorer med kompressionständning (diesel- eller semidieselmotorer)
8409	Delar som är lämpliga att användas uteslutande eller huvudsakligen till förbränningskolvmotorer enligt nr 8407 eller 8408
8412	Motorer (utom ångturbiner, förbränningskolvmotorer, hydrauliska turbiner, vattenhjul, turbojetmotorer, turbopropmotorer och gasturbinmotorer); delar till dessa
8426	Lyftkranar, inbegripet kabelkranar; mobila portallyftare, grensletruckar och krantruckar
8427	Gaffeltruckar; andra truckar samt icke självgående vagnar, med lyft- eller annan hanteringsutrustning (utom grensletruckar och krantruckar)
8428	Andra maskiner och apparater för lyftning eller annan hantering, lastning, lossning eller transport (t.ex. hissar, rulltrappor, transportörer och linbanor)

8429	Självgående bladschaktmaskiner, vägghylar, skrapor, grävmaskiner, lastare, stampmaskiner och vägvältar
8430	Andra maskiner och apparater för grävning, hyvling, planering, stampning, tillpackning, schaktning, borrar eller brytning av jord, sten, mineral eller malm; pålningsmaskiner och påluppdragningsmaskiner, inte nämnda eller inbegripna någon annanstans; snöplogar och snöslungor
8431	Delar som är lämpliga att användas uteslutande eller huvudsakligen till maskiner och apparater enligt nr 8425–8430
8501	Elektriska motorer och generatorer (utom generatoraggregat)
8502	Elektriska generatoraggregat och roterande omformare
8503	Delar som är lämpliga att användas uteslutande eller huvudsakligen till maskiner enligt nr 8501 eller 8502
8506	Galvaniska element och batterier; delar till dessa
8507	Elektriska ackumulatörer samt separatorer till sådana ackumulatörer, även kvadratiska eller rektangulära; delar till dessa
8701 21	Dragfordon för påhängsvagnar – Med enbart förbränningskolvmotor med kompressionständning (diesel- och semidieselmotor)
8701 22	Dragfordon för påhängsvagnar – Med både förbränningskolvmotor med kompressionständning (diesel- eller semidieselmotor) och elmotor som framdrivningsmotorer
8701 23	Dragfordon för påhängsvagnar – Med både förbränningskolvmotor med gnisttändning och elmotor som framdrivningsmotorer
8701 24	Dragfordon för påhängsvagnar – Med enbart elmotor för framdrivning
8701 29	Dragfordon för påhängsvagnar – Med enbart förbränningskolvmotor med gnisttändning som framdrivningsmotor
8701 30	Bandtraktorer (utom sådana som framförs av gående)
8703 10	Fordon för transport av färre än 10 personer på snö; fordon för golfbanor och liknande fordon
Ex 8704	Motorfordon för godsbefordran, inbegripet underreden med motor och förarhytt, utom fordon enligt nr 8704 21 91 och 8704 21 99 med motorer med en cylindervolym av högst 1 900 cm ³
8705	Motorfordon för speciella ändamål, andra än sådana som är konstruerade huvudsakligen för person- eller godsbefordran (t.ex. bärgningsbilar, kranbilar, brandbilar, bilar med betongblandare, bilar med anordning för sopning eller spolning, verkstadsbilar och röntgenbilar)
8708 99	Delar och tillbehör till motorfordon enligt nr 8701–8705 (traktorer, motorfordon för transport av minst tio personer, bilar och andra motorfordon konstruerade huvudsakligen för personbefordran, motorfordon för godsbefordran och motorfordon för speciella ändamål), inte nämnda eller inbegripna någon annanstans
8709	Truckar, inte försedda med lyft- eller hanteringsutrustning, av sådana slag som används i fabriker, magasin, hamnområden eller på flygplatser för korta transporter av gods; dragtruckar av sådana slag som används på järnvägsplattformar; delar till fordon enligt detta nummer
8716	Släpfordon och påhängsvagnar; andra fordon, utan mekanisk framdrivningsanordning; delar till sådana fordon
9401 20	Sittmöbler av sådana slag som används till motorfordon

Artikel 12g.1

Vid **försäljning, leverans, överföring eller export till ett tredjeland**, med undantag av partnerländer som förtecknas i bilaga VIII till denna förordning, **av varor** eller teknik som förtecknas i **bilagorna XI, XX och XXXV** till denna förordning, gemensamma högprioriterade produkter som förtecknas i bilaga XL till denna förordning, eller eldvapen och ammunition som förtecknas i bilaga I till förordning (EU) nr 258/2012, ska **exportörer genom avtal förbjuda återexport till Ryssland** och återexport för användning i Ryssland från och med den 20 mars 2024.

Kommentarer till Artikel 12g.1

För vissa varor som exporteras till tredje land krävs det att exportören i avtalet förbjuder köparen att vidareexportera varan till Ryssland ("No Russia Clause") Detta krav gäller för varor inom luftfart eller rymdindustrin (i bilaga XI), flygbränsle etc (i bilaga XX), skjutvapen etc (i bilaga XXXV), ammunition (bilaga I i förordning 258/2012) och andra högprioriterade produkter som listas i bilaga XL.

Produkter i Bilaga XL är listade med KN-nummer och är t.ex. olika elektroniska integrerade kretsar, kondensatorer, kameror, transistorer, halvledare, kullager, optiska apparater, instrument för navigering.

Om företaget exporterar produkter som omfattas av "No Russia Clause" enligt Artikel 12g måste man i sina kontrakt inkludera klausuler som förbjuder vidareexport av varor till Ryssland.

EU-kommissionen har sammanställt en FAQ med förtydliganden om artikel 12g med förslag på standardklausul för vidareexportförbudet: [Frequently asked questions concerning the "No re-export to Russia" clause and sanctions adopted following Russia's military aggression against Ukraine \(europa.eu\)](#)

Vad bör medlemsföretagen i ML göra?

För att säkerställa att era varor inte vidareexporteras till Ryssland, rekommenderar ML sina medlemsföretag att vidta en rad åtgärder:

1. Kontraktsmässiga Förbud

- Inkludera klausuler i era kontrakt som förbjuder vidareexport av varor till Ryssland. Detta rekommenderas att göras även för varor under sanktion men som inte omfattas av artikel 12g (se ovan), där man måste ha ett sådant förbud. Se exempel på formulering nedan.

2. Kundkännedom

- Genomför en grundlig due diligence på köparen och dennes affärsverksamhet. Detta kan inkludera att undersöka köparens tidigare handelshistorik, affärspartners och rykte.

3. Kontroll av slutdestination

- Kontrollera noggrant och verifiera slutdestinationen för era varor. Detta kan innebära att man begär ytterligare dokumentation eller bevis från köparen, t.ex. fraktsedlar, tullhandlingar och leveransbevis. Man kan även begära in ett slutanvändarscertifikat (se mer nedan).

4. Regelbunden uppföljning

- Följ upp med köparen efter leverans för att säkerställa att varorna har nått den avsedda destinationen och används enligt avtalet.

5. Interna rutiner och utbildning

- Implementera interna rutiner och utbilda personalen om gällande sanktioner och exportkontroller. Detta säkerställer att alla i företaget är medvetna om reglerna och hur de ska följas.

6. Samarbete med myndigheter

- Håll regelbunden kontakt med relevanta myndigheter (t.ex. Tullverket, ISP-Inspektionen för Strategiska Produkter, Kommerskollegium) för att säkerställa att ni följer de senaste reglerna och riktlinjerna.

Kontraktsmässiga förbud

Förslag på formulering i avtalet:

Parterna är överens om att de varor som levereras enligt detta avtal inte får vidareexporteras, direkt eller indirekt, till Ryssland eller någon annan destination som omfattas av sanktioner enligt gällande lagar och förordningar.

Köparen förbinder sig att inte sälja, överföra eller på annat sätt distribuera varorna till tredje part med avsikt att vidareexportera dem till Ryssland eller annan destination som omfattas av sanktioner enligt gällande lagar och förordningar. Vid brott mot denna klausul har säljaren rätt att omedelbart häva avtalet och kräva skadestånd för eventuella förluster som uppstått till följd av köparens överträdelse.

Slutanvändarcertifikat (End-User Certificate, EUC)

Ett slutanvändarcertifikat (End-User Certificate, EUC) är ett dokument som utfärdas av köparen och intygar att de mottagna varorna kommer att användas enligt de avtalade villkoren och inte vidareexporteras till förbjudna destinationer.

Innehåll

Certifikatet ska innehålla information om köparen, slutkunden, varornas beskrivning, användningsområde och en försäkran om att varorna inte kommer att vidareexporteras utan tillstånd.

Krav

För vissa känsliga varor, särskilt de med dubbla användningsområden (civila och militära), kan myndigheter kräva ett slutkundscertifikat som en del av exportkontrollen.

Verifiering

Företag kan använda slutkundscertifikatet som en del av sin due diligence-process för att verifiera att varorna når rätt destination och används på rätt sätt.

Myndighetsgodkännande

I vissa fall kan slutkundscertifikatet behöva godkännas av relevanta myndigheter i både export- och importlandet.

Genom att använda slutkundscertifikat kan företag bättre kontrollera och säkerställa att deras varor inte hamnar i fel händer eller används på ett otillåtet sätt.

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har tagit fram en mall för slutanvändarcertifikat, denna hittar här (på engelska): [Forms and end use certificates - ISP](#)